

กรมประมงเผยวิธีการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำที่ถูกต้อง

๑. การเลือกชนิดสัตว์น้ำเพื่อปล่อยทำบุญอย่างถูกต้อง

- คำนี้ถึงความสมบูรณ์แข็งแรงของปลาและสิ่งแวดล้อมของสถานที่ที่จะนำไปปล่อยด้วย เนื่องจากสัตว์น้ำแต่ละชนิดมีนิสัยความเป็นอยู่ที่แตกต่างกัน ดังนั้นเพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสรอดของปลา และสัตว์น้ำที่ผู้ใจบุญทั้งหลายนำไปปล่อยลงแหล่งน้ำธรรมชาติ จึงควรเลือกชนิดสัตว์น้ำให้เหมาะกับแหล่งน้ำที่จะปล่อยนั้นๆ
- การปล่อยสัตว์น้ำต้องพิจารณาถึงคุณภาพของสัตว์น้ำที่ปล่อยด้วย ควรเป็นสัตว์น้ำที่มีสุขภาพดีสมบูรณ์ ไม่เป็นโรค ไม่มีแผลตามลำตัว หากปล่อยสัตว์น้ำที่เป็นโรคลงไปในแหล่งน้ำ จะเป็นการแพร่ขยายเชื้อโรคสู่ธรรมชาติ
- ควรปล่อยสัตว์น้ำพื้นเมือง ไม่ควรปล่อยปลาต่างถิ่น

สัตว์น้ำต่างถิ่น หมายถึง สัตว์น้ำที่ไม่ได้อยู่ดั้งเดิมในประเทศไทย หรือ มีถิ่นกำเนิดตามธรรมชาตินอกประเทศไทย และได้ถูกนำเข้ามาด้วยวิธีการต่างๆ จากต่างประเทศ

ผลกระทบจากสัตว์น้ำต่างถิ่น ผลโดยตรงได้แก่ กินปลาพื้นเมืองเป็นอาหาร นำโรค แยกอาหาร แย่งที่อยู่อาศัย ทำลายระบบนิเวศ ไปจนถึงผสมกับพันธุ์พื้นเมืองมีผลต่อพันธุกรรม

๒. สัตว์น้ำชนิดใดบ้างที่ควรปล่อย และไม่ควรปล่อยลงสู่แหล่งน้ำ

สัตว์น้ำที่ควรปล่อย

● **สัตว์น้ำพื้นเมือง** ปล่อยลงในแหล่งน้ำ เพื่อป้องกันผลกระทบที่เกิดจากการรุกรานโดยสัตว์น้ำต่างถิ่น ทำให้ปลาพื้นเมืองสูญพันธุ์ เช่น

- ปลาช่อน/ปลาดุก ควรปล่อยให้ลำคลอง หนอง บึง ที่มีน้ำไหลไม่แรงมาก มีกอหญ้าอยู่ริมตลิ่งบ้าง และน้ำควรเป็นน้ำสะอาดไม่ควรปล่อยปลาดุกลูกผสม ปลาดุกต่างถิ่น และปลาดุกที่มีลักษณะผิดแผกทางพันธุกรรมเช่นปลาดุกเผือก ลงในแหล่งน้ำ

- ปลาไหล ควรปล่อยลงในแม่น้ำ ห้วยหนอง คลองบึง ท้องนา หรือร่องสวน บริเวณที่มีดินเฉอะแฉะ และกระแสน้ำไหลไม่แรงมาก เนื่องจากปลาไหลชอบขุดรูเพื่ออยู่อาศัยดำรงชีวิต

- ปลาสวาย/ปลาบึก/ปลาตะเพียน/ปลากาดำ ควรปล่อยลงในแม่น้ำ คลองที่มีระดับน้ำลึกและกระแสน้ำไหลแรง เพราะปลาเหล่านี้เมื่อโตเต็มที่ เป็นปลาที่มีขนาดค่อนข้างใหญ่ ดังนั้นจึงต้องใช้พื้นที่กว้างในการ

- หอยขม ควรปล่อยลงใน คู หนอง คลอง บึง และในนาข้าว ที่เป็นพื้นดินหรือโคลน ที่ระดับน้ำ ตั้งแต่ ๑๐ ซม. ถึง ๒ ม. ในน้ำที่ไม่ไหลแรงนักหรือเป็นน้ำนิ่งในที่ร่ม บริเวณที่มี เสา สะพาน ตอไม้ พันธุ์ไม้น้ำ เพื่อให้หอยยึดเกาะ

- กบ สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ ชอบอยู่ในที่ชื้นแฉะ ดังนั้น ไม่ควรปล่อยลงแม่น้ำ ควรหาที่นา หรือคลอง ที่เป็นธรรมชาติ มีกอหญ้าหรือไม้ไผ่จะดีกว่า เพราะกบก็จะใช้เป็นที่อยู่อาศัย และยังเป็นที่อยู่ของแมลง ซึ่งเป็นอาหารของกบอีกด้วย

สัตว์น้ำที่ไม่ควรปล่อย

- **สัตว์น้ำกลุ่มกินเนื้อเป็นอาหาร** ซึ่งถ้านำไปปล่อยในแหล่งน้ำอย่างขาดการควบคุม จะส่งผลให้ ปริมาณสัตว์น้ำในธรรมชาติอื่นๆ มีจำนวนลดลง เช่น ปลาชะโด
- **สัตว์น้ำต่างถิ่นทุกประเภท** เนื่องจากรุกรานสัตว์น้ำพื้นเมือง เช่น แย่งอาหาร กินสัตว์น้ำหรือกินไข่ หรือตัวอ่อน อื่นเป็นอาหาร เป็นพาหะของโรค หรือทำลายระบบนิเวศแหล่งน้ำ เช่น

- ปลาหมอขายัน ปลาหมอคางคก ปลาหมอบัตเตอร์ เป็นสัตว์น้ำที่กินตัวอ่อนและแย่งอาหาร สัตว์น้ำพื้นเมืองเป็นอาหาร ซึ่งมีการแพร่ระบาดในหลายแหล่งน้ำของประเทศไทย กรมประมงออกประกาศกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดชนิดที่ห้ามนำเข้า นำออก นำผ่าน หรือเพาะเลี้ยง พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยระบุปลาทั้ง สามชนิดนี้ในประกาศกฎกระทรวงนี้

- ปลาซักเกอร์ เป็นสัตว์น้ำที่กินไข่และตัวอ่อนสัตว์น้ำพื้นเมืองเป็นอาหาร เป็นสัตว์น้ำที่รุกรานที่มี ลำดับความสำคัญสูง

- เต่าแก้มแดง กินอาหารได้หลายประเภท มีความทนทานต่อสภาพแวดล้อม และแพร่พันธุ์ได้เร็ว จึงมีส่วนให้เต่าน้ำจืดไทยอยู่ในภาวะใกล้สูญพันธุ์ เป็นสัตว์น้ำที่รุกรานที่มีลำดับความสำคัญสูง

- กุ้งเครฟิช มีพฤติกรรมการขุดรูก่อให้เกิดความเสียหายแก่สภาพแวดล้อม รวมถึงเป็นพาหะของ ปรสิตรหลายชนิด ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพต่อสัตว์น้ำประจำถิ่นของประเทศไทยได้

ถ้าประชาชนท่านใดมีสัตว์น้ำต่างถิ่นอยู่ในครอบครองและไม่ประสงค์จะเลี้ยงต่อ ให้นำส่งมอบให้ หน่วยงานของกรมประมงในพื้นที่ใกล้บ้าน หรือกรมประมงส่วนกลาง อย่าปล่อยลงสู่แหล่งน้ำเด็ดขาด เพราะผิด กฎหมายตามมาตรา ๖๕ และมาตรา ๑๔๔ แห่งพรก.ประมง ๒๕๕๘

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๖๔ ห้ามมิให้ผู้ใดมีไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์น้ำหรือผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อร่างกายมนุษย์หรือต่อสัตว์น้ำอื่น สิ่งแวดล้อมของสัตว์น้ำ ทรัพย์สินของบุคคลหรือสาธารณสมบัติหรือเป็นผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของมนุษย์ตามประเภท ชนิด ลักษณะ จำนวน หรือขนาดที่กำหนดในกฎกระทรวง

ผู้ใดมีสัตว์น้ำหรือผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำตามวรรคหนึ่งในครอบครองต้องส่งมอบสัตว์น้ำหรือผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำนั้นให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ภายในเวลาที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำลายสัตว์น้ำหรือผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำนั้นโดยเร็ว

ความในวรรคหนึ่งและวรรคสองมิให้ใช้บังคับแก่การครอบครองสัตว์น้ำหรือผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำของทางราชการเพื่อประโยชน์ทางวิชาการ

มาตรา ๖๕ เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองพันธุ์สัตว์น้ำที่หายาก หรือป้องกันอันตรายมิให้เกิดแก่สัตว์น้ำและระบบนิเวศ รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดห้ามนำเข้า ส่งออก นำผ่าน เพาะเลี้ยงหรือมีไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์น้ำบางชนิดได้

ห้ามมิให้ผู้ใด นำเข้า ส่งออก นำผ่าน เพาะเลี้ยง หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์น้ำตามวรรคหนึ่ง เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย

บทลงโทษ

มาตรา ๑๔๔ ผู้ใดฝ่าฝืนตามมาตรา ๖๔ หรือมาตรา ๖๕ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน ๑ ล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง นำสัตว์น้ำไปปล่อยในที่จับสัตว์น้ำ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี หรือปรับไม่เกิน ๒ ล้านบาท

- **สัตว์ป่าคุ้มครอง**ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ (ประเภทสัตว์น้ำ) จึงไม่ควรปล่อยโดยเด็ดขาด เช่น เต่าและตะพาบไทย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๑๙ ห้ามมิให้ผู้ใดมีไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง ซากของสัตว์ป่าสงวน หรือซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง เว้นแต่จะเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่กำหนดตามมาตรา ๑๗ ที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ หรือซากของสัตว์ป่าดังกล่าว และโดยต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดี และต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดในกฎกระทรวงและเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต

บทลงโทษ

มาตรา ๔๗ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๖ มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๐ วรรคหนึ่งหรือมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสี่ปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๙ ผู้ใดมีไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์หรือซากของสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ โดยไม่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๙ ต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๓. วิธีการเลือกแหล่งน้ำที่มีความเหมาะสมต่อชนิดพันธุ์สัตว์น้ำที่ทำการปล่อย

- เลือกแหล่งน้ำที่มีสภาพนิเวศเหมาะสมต่อการดำรงชีวิตของสัตว์น้ำนั้น ๆ
- แหล่งน้ำที่มีสัตว์น้ำพื้นถิ่นนั้นอยู่ก่อนแล้ว
- แหล่งน้ำที่มีคุณภาพน้ำเหมาะสม

๔. วิธีการปล่อยสัตว์น้ำลงในแหล่งน้ำอย่างถูกต้อง

- เวลาปล่อยสัตว์น้ำ**ควรเป็นเวลาเช้าหรือเย็น**ที่อากาศไม่ร้อนจัด เพราะหากปล่อยสัตว์น้ำในที่มีแสงแดดจัด อาจทำให้สัตว์น้ำปรับตัวไม่ทัน
- เวลาปล่อยต้องค่อยๆ เทปล่อยสัตว์น้ำลงแหล่งน้ำ และ**ต้องให้สัตว์น้ำปรับตัวก่อนปล่อย** โดยนำน้ำในแหล่งน้ำผสมกับน้ำเดิมที่สัตว์น้ำอยู่
- คำนี้ถึง**ปริมาณความหนาแน่น**ของสัตว์น้ำในแหล่งน้ำนั้น ถ้าในแหล่งน้ำนั้นมีสัตว์น้ำจำนวนมาก ก็ไม่ควรปล่อยลงไปเพิ่มเติมเนื่องจากปริมาณสัตว์น้ำที่หนาแน่นส่งผลให้คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำไม่ดี เกิดของเสียสะสม สัตว์น้ำในแหล่งน้ำนั้นอาจตายจำนวนมาก โดยเฉพาะในแหล่งน้ำปิดไม่มีทางเชื่อมต่อ

๕. หากมีข้อสงสัยและต้องการทราบข้อมูลเพิ่มเติม

- สามารถติดต่อได้ที่กองวิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืด เบอร์โทรศัพท์ ๐ ๒๕๕๘ ๐๑๗๐
หรือ กลุ่มวิจัยและพัฒนาความหลากหลายทางชีวภาพสัตว์น้ำจืด เบอร์โทรศัพท์ ๐ ๒๕๕๘ ๐๑๗๘
หรือ สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำกรุงเทพฯ เบอร์โทรศัพท์ ๐ ๒๙๔๐ ๖๕๔๓
หรือทางเว็บไซต์ <http://www.fisheries.go.th/local/index.php/main/site/ifdd>

สรุปภาพรวมของการปล่อยสัตว์น้ำที่เหมาะสม

การปล่อยสัตว์น้ำเพื่อให้ได้บุญอย่างแท้จริงบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องคำนึงถึงในทุกปัจจัยที่กล่าวมาข้างต้นอันได้แก่

- กรณีสัตว์น้ำต่างถิ่น สัตว์น้ำผิดกฎหมาย **ห้ามปล่อยเด็ดขาด!**
- กรณีสุขภาพสัตว์น้ำไม่แข็งแรง หรือ สัตว์น้ำที่นำมาขายเพื่อปล่อยอยู่ในพื้นที่การปล่อยที่ไม่เหมาะสมต่อการดำรงชีวิตของสัตว์น้ำนั้นๆ **ไม่ควรปล่อย!**

ทั้งนี้เพื่อความมั่นใจว่าสัตว์น้ำที่จะปล่อยจะมีชีวิตรอดได้อย่างปลอดภัยเพื่อให้เกิดบุญกุศลกับคนปล่อยอย่างแท้จริง ควรเลือกสัตว์น้ำที่มีแหล่งที่มาชัดเจน เชื่อถือได้ เช่น สัตว์น้ำจากศูนย์เพาะขยายพันธุ์สัตว์น้ำของกรมประมง หรือ ฟาร์มเพาะขยายพันธุ์สัตว์น้ำของเอกชนที่ขึ้นทะเบียนฟาร์มกับกรมประมงอย่างถูกต้อง

หากท่านทั้งหลายสามารถทำตามขั้นตอนที่แนะนำไปได้ทั้งหมดนี้สามารถมั่นใจได้เลยว่าท่านจะได้รับบุญกุศลจากการปล่อยปลาในครั้งนี้อย่างแท้จริง ไม่ใช่เป็นการ **ปล่อยบุญเพื่อบรรลุบาป** ดังเช่นที่เป็นประเด็นกันอยู่ในสังคมโซเชียลในปัจจุบัน